

Minimální standardy odpovědného veřejného zadávání: *zaměřeno na potraviny*

Monika Dobrovodská
Ministerstvo pro místní rozvoj

Nákup udržitelných potravin: právní rámec

- Strategie od zemědělce ke spotřebiteli Evropské komise pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy (COM (2020) 381 final ze dne 20.5.2020)
- ZZVZ: § 6 odst. 4 – zásady environmentálně a sociálně odpovědného veřejného zadávání účinné od 1. 1. 2021 (novela 2023: vhodné zakázky, vyjmuty VZMR)
- ZZVZ: § 37a ZZVZ - podmínka účasti v zadávacím řízení na dodávku potravin:
 - a) místní a regionální z krátkého dodavatelského řetězce,
 - b) zeměpisná označení,
 - c) produkty ekologického zemědělství

[Stanovisko expertní skupiny MMR k nákupu potravin po 1. 1. 2022](#)

- § 94 ZZVZ - štítky (např. ekologické produkty, režimy jakosti, produkty fairtrade)

Udržitelné potraviny v tuzemské zakázkové praxi

Metodické materiály z projektů Odpovědného veřejného zadávání:

[Pořádání konferencí, seminářů a akcí udržitelně | OVZ \(sovz.cz\)](#)

[Stravování, kantýny a bistra | OVZ \(sovz.cz\)](#)

Publikace a další materiály z projektů Odpovědného veřejného zadávání:

- [Jak uspořádat konference, semináře a jiné akce udržitelně \(včetně zajištění občerstvení\)](#)
- [Veřejné zakázky jako nástroj podpory místní komunity, ekonomiky a životního prostředí](#)
- textace pro nákup [sezónní produkce](#)
- nabídka sociálních podniků ve vztahu k občerstvení: [stáhnout pdf](#) ; [prolistovat online](#)

Udržitelné potraviny v tuzemské zakázkové praxi

Webináře na Institutu OVZ

- [Biopotraviny ve školním i institucionálním stravování dávají smysl – Institut odpovědného veřejného zadávání \(sovz.cz\)](#)
- [Kvalitní a udržitelné stravování ve zdravotnictví – Institut odpovědného veřejného zadávání \(sovz.cz\)](#)
- [Udržitelným stravováním ke skutečně zdravému regionu](#)
- [Odpovědný přístup ke stravování a nákupu potravin \(nejen\) ve veřejných zakázkách – Institut odpovědného veřejného zadávání \(sovz.cz\)](#)

Udržitelné potraviny v tuzemské zakázkové praxi

Příklady dobré praxe

- Při pořizování občerstvení na akcích
 - čerstvé, sezónní produkty, fairtradová káva, potraviny produkované v systému ekologického zemědělství (biopotraviny), minimalizace obalů, minimalizace plýtvání potravinami, občerstvení dodané sociálními podniky (zvýhodnění zapojení sociálního podniku do plnění veřejné zakázky prostřednictvím hodnocení)
- Dodávky potravin do stravovacích provozů
 - zaměření na sezónní produkci, čerstvost, fairtradové potraviny, minimalizaci obalů, minimalizaci plýtvání potravinami i biopotraviny
 - nemocnice
 - univerzity
- Jiné veřejné zakázky na dodávky potravin
 - cesta MPSV od dobrovolných certifikací k biopotravinám

Rakouská platforma pro udržitelné nákupy naBe

- Potraviny **pokud možno ze 100 % z regionu** a **ovoce a zelenina pokud možno sezónní**
- **Povinný podíl potravin z ekologické produkce** (peněžní hodnota potravin nakoupených v kalendářním roce): **min. 25 % od r. 2023**, min. 30 % od 2025, min. 55 % od 2030
- **Volitelně:** další body v hodnocení za vyšší podíl potravin z ekologické produkce
- Řada požadavků k **welfare zvířat**, mj. čerstvá vejce se skořápkou, tekutá a vaječný prášek – z volného chovu nebo z chovu v halách
- Závazné **technické specifikace pro mléko a mléčné výrobky, ovoce, zelenina, brambory** – kvalita, správná zemědělská praxe...
- Závazné smluvní podmínky: **přepravní obaly** - opakovaně použitelné obaly nebo kartonové obaly

Rakouská platforma pro udržitelné nákupy naBe

- Ve velkých provozech „**klimatický talíř**“ = denně min. 1 vegetariánské/veganské jídlo, které je sezónní, regionální a obsahuje min. 1 hlavní složku z ekologické produkce
- Káva a černý čaj **fairtrade**.
- Kontrolní seznam (checklist) **opatření k zamezení plýtvání**.
- **Informace o původu masa, vajec a mléka** ("Rakousko", "EU" nebo "mimo EU") musí být zřetelně viditelná v blízkosti místa podávání jídla.
- **Plán jídelníčku** - na základě tzv. rakouské potravinové pyramidy (zdravá, na potřebách založená strava).
- Použité příbory, nádobí, ubrusy atd. musí být **opakovaně použitelné**.

„Zelenina z půdy“ do pečovatelských zařízení města Vídeň

Specifikace: všechna zelenina certifikovaná jako produkty ekologického zemědělství

Kritéria hodnocení:

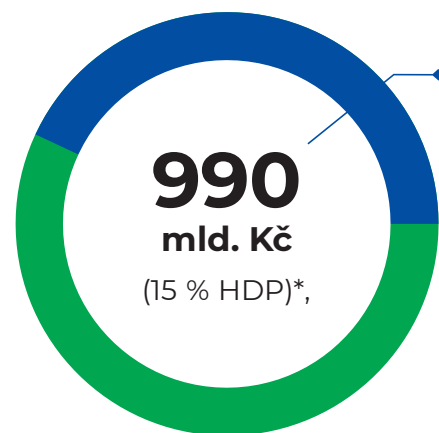
- **cena 30 %**,
- **definovaná kvalita 40 %**,
- dosažení předpokládaného počtu zaměstnanců 5 %
- zajištění služeb zákazníkům (kontaktní místo apod.) 10 %
- **koncepte logistiky 15 % :**
 - ✓ Existence logistické koncepce (1 bod)
 - ✓ Dodavatel dokáže zajistit 124 dodávek ročně do všech 31 zařízení (1 bod)
 - ✓ Dodavatel dokáže zajistit následnou dodávku do 2 hodin po hlavní dodávce (1 bod)
 - ✓ **Zkrácení přepravní vzdálenosti: nabídka s nejkratší dodací vzdáleností z oblasti produkce do příslušné lokality ve Vídni: 5 bodů, druhá nejkratší: 3 body, třetí nejkratší: 1 bod, všechny ostatní: 0 bodů.** To je třeba uvést u všech druhů zeleniny.
 - ✓ Vlastní vozový park s certifikací EURO V, VI nebo vyšší (2 body)

Překlad celého příkladu dobré praxe: [zde](#)

Kontext vzniku Strategie

Základní fakta o trhu veřejných zakázek v ČR

Objem veřejných nákupů



z toho činila
hodnota zakázek
v režimu ZZVZ
426 mld. Kč
(při jejich počtu
16 993)*,

* v roce 2022

81,8 %

A horizontal bar chart with a blue segment representing 81.8% and a yellow segment representing the remaining 18.2%.

z nich bylo hodnoceno pouze
dle nejnižší nabídkové ceny,

45 %

A horizontal bar chart with a blue segment representing 45% and a yellow segment representing the remaining 55%.

z nich tvořily stavební práce,

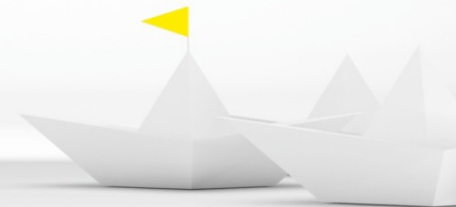
méně než 1 %

A horizontal bar chart with a very small blue segment representing less than 1% and a yellow segment representing the remaining 99%.

zakázek mělo zastoupená envi-
ronmentální, sociální a inovativní
kvalitativní kritéria



Národní strategie veřejného zadávání v České republice pro období let 2024 až 2028



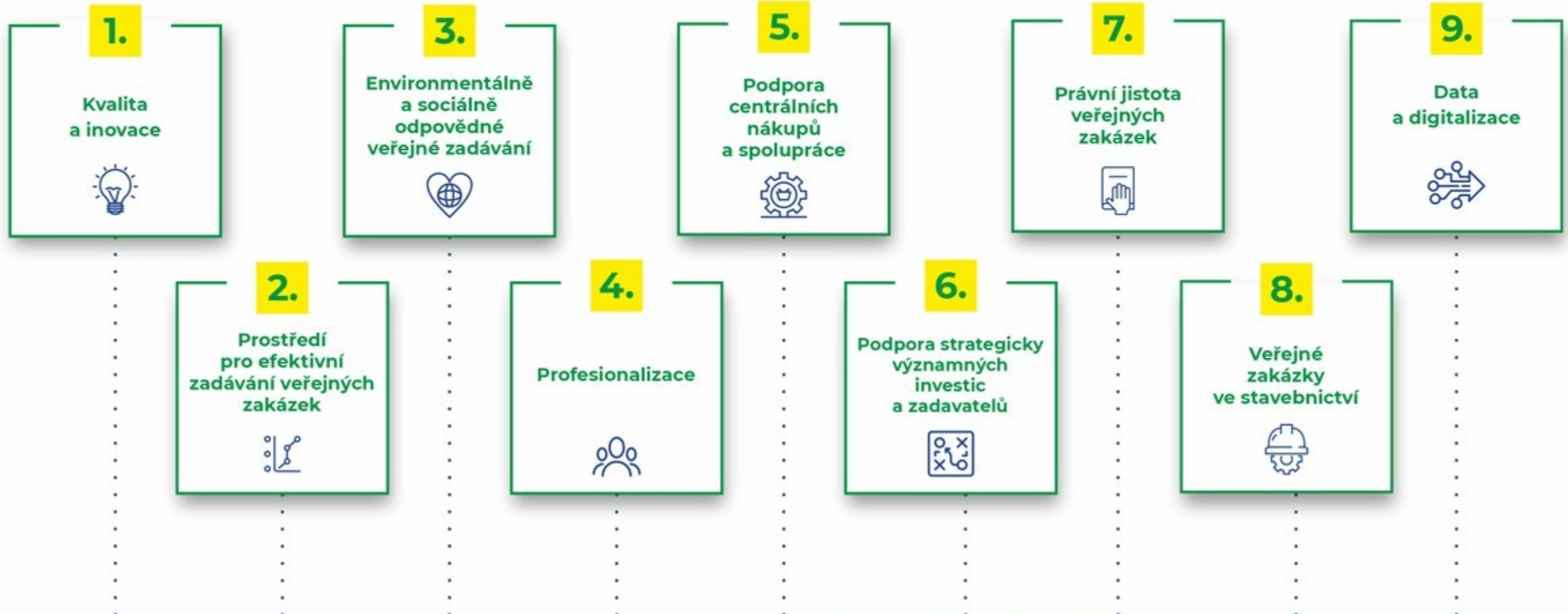
USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 21. února 2024 č. 117

o Národní strategii veřejného zadávání
v České republice pro období let 2024 až 2028



Základní priority



Environmentálně a sociálně odpovědné veřejné zadávání

Strategicky využité veřejné zakázky

- jsou převodní pákou nasměrování ekonomiky k udržitelným výrobním i spotřebním vzorcům
- celkově přispívají k dosažení odolné a soudržné společnosti

Implementační opatření

- Akční plán udržitelného nakupování: minimální standardy OVZ
- aktualizace stávajících metodik, vzorových textací a příkladů dobré praxe
- podpora centralizace a spolupráce
- profesionalizace
- čestné oceňování za přínos OVZ

Zvažované aspekty při přípravě minimálních standardů OVZ

- min. podíl **potravin z ekologické produkce** (finanční objem)
- podíl **sezónního ovoce a zeleniny** (dle měsíce v roce)
- **výrobky ze spravedlivého a etického obchodu**: zejména káva, kakao
- častější **zařazení pokrmů bez masa**
- vyloučení vajec nosnic z **klecového chovu**
- hodnocení: koncepce logistiky, včetně zvýhodnění nezpracovaných **potravin z blízka**

Zvažované aspekty při přípravě minimálních standardů OVZ

- opatření ke **snížení plýtvání potravinami a minimalizaci odpadů**
- snížení množství obalových materiálů
- exkurze žáků či studentů na farmách
- požadavek/hodnocení: dodávky určitých potravin (např. zákusky apod.) sociálním podnikem
- dodávky ekologickými dopravními prostředky

Nákup sezónního ovoce a zeleniny

Kritéria pro zelené zadávání (GPP kritéria) doporučují sezónní produkci pěstovanou

- ve venkovním prostředí a
- přepravovanou na kratší vzdálenosti

Sezónní produkce může mít menší dopady na ŽP než produkty pěstované ve sklenících nebo přepravované na dlouhé vzdálenosti.

Sezónní zelenina se může vyznačovat lepší chutí, kvalitou a cenou.

Sezónní kalendář ovoce a zeleniny: [Období sklizně a doba skladování ovoce a zeleniny Ministerstva zemědělství](#) uvádí ovoce a zeleninu typicky pěstované a sklizené ve venkovním prostředí v zeměpisné oblasti České republiky, v určitém období roku.

Interaktivní kalendář sezónního ovoce a zeleniny v jednotlivých členských státech EU:

[Explore Seasonal Fruit and Vegetables in Europe | Eufic.](#)

Nákup produktů ekologického zemědělství / biopotravin

Kritéria pro zelené zadávání (GPP kritéria) doporučují nákupy biopotravin

Textace do zadávací dokumentace:

Zadavatel má zájem podpořit udržitelné potravinové systémy. Proto požaduje dodání ... *(nutno specifikovat, např. x % potravin/určité komodity)* pocházející z ekologické produkce, které splňují požadavky nařízení (EU) č. 2018/848, o ekologické produkci a o označování ekologických produktů, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Loga povinná pro označení biopotravin: tuzemská tzv. biozebra a tzv. biolist EU;
Jejich vzhled je definovaný právními předpisy:



Kód kontrolní organizace a indikace země původu:

CZ-BIO-002
Zemědělská produkce
EU/mimo EU

Lze podpořit účast místních dodavatelů potravin ve VZ?

- Malé a střední podniky, vč. mikropodniků, jsou často „místními“ dodavateli
- Preambule směrnice 2014/24/EU: MSP mají potenciál pro vytváření pracovních míst, růst a inovace, je důležité zvětšit podíl MSP na celkové hodnotě zadaných VZ
- **Možnosti podpory MSP ve VZMR, nepřímé možnosti i v zadávacích řízeních:**
 - komunikace s dodavateli před zadávacím řízením: předběžné tržní konzultace, akce typu Meet the Buyer, Meet Your Potential Bidder
 - komunikace s dodavateli po zadávacím řízení
 - databáze lokálních/regionálních malých a středních podniků
 - snížení administrativní zátěže, vzorové formuláře nabídky
 - rozdělení veřejné zakázky na části, rozdělení DNS na kategorie
 - **nákup sezónního ovoce a zeleniny podle kalendáře Mze**
 - **nákup produktů ekologického zemědělství (biopotravina=štítek dle § 94 ZZVZ)**
 - **využívání kritérií kvality, zvýhodnění potravin zblízka v rámci hodnocení koncepce logistiky**

Děkuji za pozornost

monika.dobrovodska@mmr.gov.cz

oddělení implementace programu systémové podpory veřejných investic
Ministerstvo pro místní rozvoj